

fakirova linija života

andre karpantije

Četvrt prostitutki, drogiranih, izgubljenih; zima počinje da nabacuje brutalnosti na grad... Čujte, inspektore, ako hoćete da kažete ono što znam, pustite me da pričam onako kako ja znam! Na kraju krajeva, zanimanje mi je da govorim o stvarima: vrlo dobro znam kad treba da ulepšam a kad treba da snizim vrednost rečima.

Dobro. Parkiram zardali dacun ispred već punog parkmetra. Sa trotoara me jedna devojka sive brade i četvrtastih ramena pita da li dolazim po nju. Pravim se da sam neko ko je toliko navikao da ga zakačinju pa se čak i ne trudim da odgovaram.

Prva predstava Krejzi kluba počinje u pola deset. Ako stigнем sat ranije, to će biti baš dosta, to mi dakle ostavlja tri četvrti sata da odem do delikatesa, u donjem delu Krejzi kluba, da pokušam da progutam na brzinu pržene krompiriće i kafu. Za prvim stolovima, blizu ulaza, devojke navlače mušterije zaklonjene od hladnoće, što gazdu dovodi do očajanja: on to neće dugo da izdrži, pa viče. Vaši momci mogu da se smeju, inspektore, ja ponavljam ono što sam čuo... Stolovi su kratki. Samo još tri slobodna mesta: ispred jedne devojke izgubljena pogleda, punih usana i čiji crvenkasti čuperak uokviruje lice nepokornim plamenom: ili pak pored jednog veselog dopringovanog tipa koji skakuće na svojoj stolici pomerajući brdašca duvana za zavijanje po stolu, kao da hoće da pomera osovine sveta; ili još naspram nekakvog fakira koji bez dostojanstva nosi plavi izbleđeli turban, koji mu skoro pada na oči, i koji priča sam sa sobom grozničavo žvrljajući po izdvojenim listovima papira. Od jeda, ili zato što su stolovi druge dvojice bili pretrpani ostacima hrane, ja biram debelu devojkicu.

Ona odmah pokušava da me zagreje svojom prednjicom, debela devojka, koja joj je uostalom otkrivena i izdašna. Ne ostavljam joj vremena da počne sa svojom vašaškom reklamom. »Ne držim se sa devojkama koje nisam sposoban da podignem«, kažem joj. A! pa da, tako je, gospodine inspektore, kad vidim da me neko napada, nisam fini. Svakako, dugo vlada tišina sa stolovima gde su me čuli. Debela devojka pravi se rdava, duva mi dim od cigarete u krompiriće. Ne razumem zašto se tako glasno smeje!

Za to vreme, da kažem istinu, ne uspevam da odvojim pažnju od momka sa turbanom, koji se klata napred i nazad brišući pomamno neku metalnu šipku umotanu u novinsku hartiju. Ponekad prestaje da trlja, skriva šipku u sako, pa ponovo počinje da piše mrmljajući delove nejasnih rečenica. Ako plavo, duboka boja, iza ziva sanjarenje, izbleđelost njegovog turbana više sugerise košmar! A onda, plavi turban, čovek se pita da li je to dozvoljeno; zar to nije boja nevernika? Kasnije, on vadi drugu šipku umotanu u novine koju briše isto tako vatreno i pomamno, opsesivnim neprestanim kretanjem tamo-amo koje pojačava njegovo klaćenje. Vi pogadate kako izgleda taj pogled, usred njegove mršavosti, malo grozničav, malo izgubljen!

»Ne boj se njega, to nije zao momak, fakir. Nikome on nije naneo zlo. On ne dosaduje devojkama.« Debela devojka nastavlja da priča umerenim glasom o tom halucinantnom tipu koji ipak nije kao ostali čudni tipovi iz tog kraja, kako je ona rekla, od koga ona ne bi tražila da ide da odnese pet sitnih novčića njenoj sestri na drugoj strani ulice, iz straha da ne izgubi sestru i pet novčića. Ona se još jednom glasno smeje, debela devojka. A ja je i dalje ne slušam baš najbolje, ja se više zanimam za tog mladog čoveka zrelog doba, modrikaste boje kože, izgleda osobe pomirene sa sudbinom, reklo bi se da je neki slabić, koji prilazi fakiru i koji počinje da raščičava sto. Mladi momak s prljavim turbanom najpre lagano usmerava pogled ka onome koji mi je izgledao kao otac... Pa da! inspektore, verovao sam da je to otac... Zatim se srušio na sedištu, kao neka mehanička stvar kad stigne do kraja opruge.

Čovek, za koga mi debela devojka kaže da je zakupac i pre ljubavniki nego otac, ide po dve kafe i vraća se da izmenja reč-dve sa onim što opet nastavlja da piše. Onda tu, odmah dolazi do krize, gospodine inspektore, dok onaj drugi pokušava da ga zadrži, i trči prema vratima sa tri ili četiri čelične šipke i svitkom novina u zubima. Sićušni gospodin izlazi za njim prevrnuvši kafu po crnom tepihu. »Pokušaćemo. Ne odlazi: pokušaćemo, kažem ti! Uskoro, vrlo uskoro...« U pravu ste, inspektore, ovo što ovde kažem izgleda i jeftino i smešno; ali ako tu treba neko da prepozna zabrinjavajući karakter, to ste baš vi!

Prolazeći blizu našeg stola, fakir ispusti jedan papir. Debela devojka se savija da ga pokupi, dok ja ispitujem tu čudnu osobu

poblize: neki isključeni iz društva, inspektore, neki marginalac, čudna životinja koja jedva može da se prihvati, u isto vreme kad i ona velika žalost koja boravi u ljudskoj prirodi! Da, znam, lako je to reći posle onoga što je učinio... Debela devojka glasno čita - »Pokaži mi dlan da pročitam tok tvog života« Tih nekoliko reči, ispisanih krupnim slovima, zauzimaju svu površinu lista. Debela devojka se smeje više nego što treba: »Znaš da on pokušava da piše tekstove kako bi ponovo osvojio mesto koje je izgubio. Nisam ti rekla: on je izvodio fakirsku tačku u Krejzi klubu, pa su ga zamenili sa jednim komičarem!«

Ja uvek počinjem svoju tačku monologom o detinjstvu. Majka mi je govorila kad sam uveče izlazio: pogledaj dobro obe strane ulice pre nego što se upustiš u razgovor s devojkicama koje ne poznaješ. Po klubovima iz Trua-Rivijer, ljudi su to smatrali toliko smešnim; i ovde isto tako, ovo mi na to liči. Krejzi Komo kaže da je to suviše fino i nedovoljno bezobrazno.

Ne, gospodine inspektore, ja vas ne teram da galamite; da, vraćam se na fakira. Prve večeri, on je bio prisutan u trima predstavama. Sutradan, to jest prekućje, takode. Između predstava, sedeo je na svom mestu i bušio sebi obraz ili kožu na vratu gvozdеном šipkom. To je odbijalo ljude. Gvozdе, ta snaga grubosti, nečista, mračna, đavolska, ne može da zadire u život a da ne seje užas među svedocima toga čina: i ako je ovaj prekršaj dozvoljen kad dolazi sa scene, on to više nije kad zauzme mesto za susednim stolom. Scena nije život, svi to znaju, dok susedni sto... A zatim, s vremena na vreme, on bi izbacivao tako, u letu, šale u smislu: »Kada sam prelazio ulicu, majka mi je govorila: pazi da ne bodeš oči devojkicama koje ne poznaješ!« Vidite šta hoću dakažem, inspektore? Bosti oči devojkama! Ljudi su se pravili da ga ne čuju.

Za vreme tačaka, on je uvek grebao sebi šaku, čak je gledao, kao da je stvarno sumanut. Servirke se više nisu usudivale da mu se približe, toliko su ga se bojale. Dva puta, u pauzi, pokušao sam da razgovara sa njim; oba puta je pobjegao. Ali u isto vreme, niko se nikad nije tako glasno smejavao mojim šalama. Čak sam video da beleži neke od tih šala, uvek krupnim slovima, po izdvojenim listovima; čudnovato, njima se skoro nije smejavao!

Sinoć, fakir nije bio u sali. Između druge i treće predstave, uvek postoji pola sata prekida; kao i prethodne večeri, popio sam nešto sa debelom devojkicom, jer treba da vam kažem da debela devojka i ja... Kažem ja debeloj devojci: »Mora da mu se nešto dogodilo«. Ona je odgovorila da će se raspitati šta je s njim Da sam znao... Pri kraju pauze odmah sam se vratio iza kulise, pošto sam ja voditelj ceremonije. U času kad sam izašao na scenu, odmah sam primetio da je debela devojka napustila salu. To nije bilo teško da se vidi, mora da se nalazilo samo dvadeset pet gledalaca u toj sali koja može da primi dvesta ljudi.

U početku nisam suviše obraćao pažnju na to; mislio sam da je otišao u klozet, ili pak da se raspituje kod devojaka napulju. Počeo sam da se brinem kad su došli na red obučeni kućici; ona je prilično volela to, dresirane kućice. Govorila je da psi prate ljudska bića čitavog njihovog života jer znaju da će im kasnije služiti kao vodič u smrtnoj tami... Vaši ljudi se ne smeju na pravim mestima inspektore! Za vreme tačke gutača vatre, ja vam neću reći šta je ona znala o vatri a vi nikada nećete razumeti, jer ste vi suviše šuplji, za vreme tačke gutača vatre, išao sam da se raspitam kod kelnerice da nije ona primetila debelu devojkicu. Tamo sam saznao da je debela devojka izašla iz kluba sa fakirovim poslovođom. Posle toga, više nisam bio smešan u izvođenju tačaka. Moji monolozi nisu išli nikako. Govorio sam iste stvari kao i obično, ali se niko nije smejavao. Da, kao i vi... Skratio sam svoju tačku za polovinu i ponovo pozvao igračiće na scenu. Krejzi Komo je bio odvratn!

Upravo mi je Krejzi naposljetku dao fakirovu adresu. Treba dodati da mu je otpustio, takode. Fakir stanuje u kineskoj četvrti, vi znate gde. Iznad prodavnice mešovitim robom.

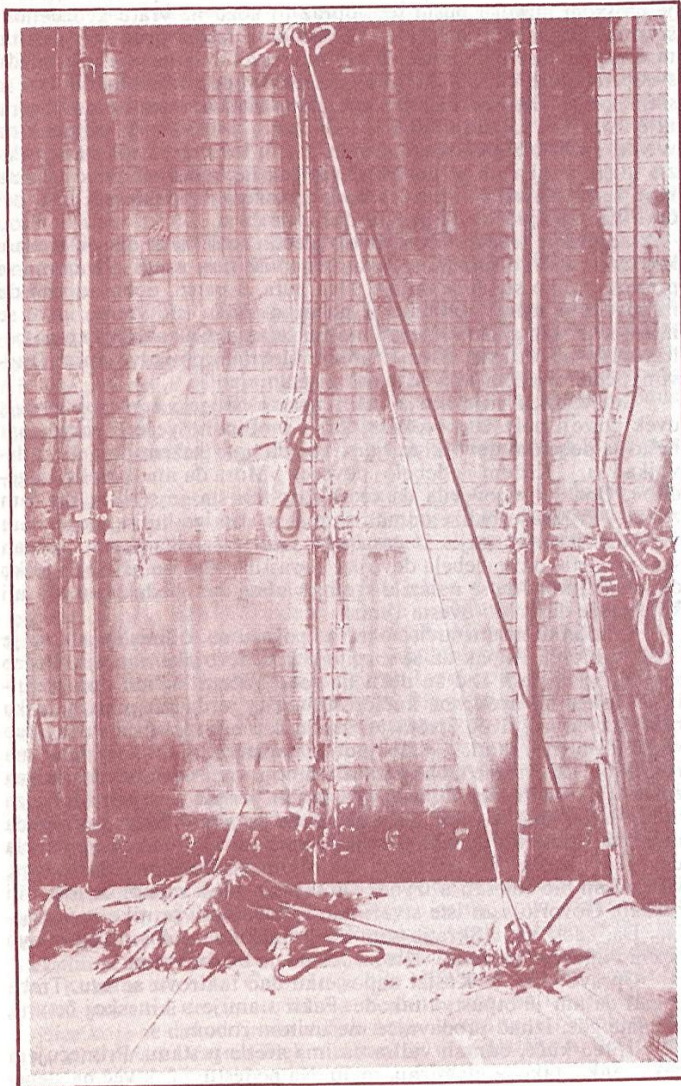
Ispred kuće, odmah vidim da ima svetla u stanu. Primećujem neku senku, takode, nemirnu, malu. Na podestu, i čak već na stepeništu, čujem neko ječanje koje dolazi iz stana, a koje prestaje odmah kad počinje da udaram u vrata. Smatram mislim da je to debela devojka! Onda još udaram u vrata, i to još jače. Ništa. Nema odgovora, nijednog zvuka. Zovem debelu devojkicu: tada se ječanje nastavlja. Jadikovanje, da vam se malje na rukama naježe! Ja lupam jako pesnicama, nogama. Udaram iz sve snage tako da zidovi podrhtavaju. A onda, od mog guranja, kako mislim, vrata najzad malo popuštaju. O, tek za širinu dlana; nešto blokira funkcionisanje tih vrata. Plać postaje glasniji tamo unutra. Ja guram iz sve snage, zavlaci ruku u otvor, zatim rame. Ubrzo, prolazim celim telom.

Ne mogu da kažem koga sam prvo ugledao, fakira ili poslovođu. Fakir, sa jednom od onih njegovih prokletih šipki mu probija vrat po širini, sedeći okrenut prema vratima. Ili pak preme debeloj devojci, ledima oslonjenoj na vrata, u istoj pozi kao i fakir. Vi zamišljate teškoću, za jednu debelu devojkicu kao što je ona, da ostane u tom položaju! Bila je vezana vratom za kvaku tih vrata; reklo bi se da je obešena! Ruke su joj svezane na ledima a članci na nogama sapeti. Kao da je neka životinja koja očekuje žrtvovanje.

Ona takođe ima pišku probodenu kroz vrat. Ah, nikada neću moći da odagnem tu sliku, nikada! Dva tanka sasušena mlaza krvi spuštaju joj se do ramena, klize joj na grudima i padaju u jednu crvenu baricu na parketu, između njenih bedara. Ono zgrčeno lice! Ona iskripljena usta! Onaj užas! Ona skoro razgoličenost, svirepa, groteskna!

Poslovođa je presamićen na ulazu u kupatilo. To on ječi. On pljuje žuč. Fakir izgleda nepokolebljiv. Ja zavlčim ruku između dojki debele devojke; čini mi se da joj srce kuca. Malo povučem šipku, ali krv nastavlja da teče. Ah ona škripa kad pokušam da izvučem metalnu šipku! Vi to ne možete zamisliti: kao kad se trljaju dva komad gvožđa! Njegove šake, položene na kolenima i otvorene pokazuju kako su izguljene iznutra! Kao da je neko hteo da s njih skine crte i pečat, dakle, da s njih skine moć; zar oguljena ruka ne gubi sposobnost da pozdravlja, miluje... udara!

Nema telefona u tom ćumezu. Ja dakle silazim niz stepenice... kunem vam se, inspektore... i trčim prema ulici Svete Katarine vičući »u pomoć«, zovući policiju. Ništa se više nije dogodilo. Pustite me na miru. Pustite me da odem odavde. Hoću da se vratim kući.

Ako ste našli poslovođu sa metalnom piškom zabodenom u leđa, ja s ti nemam ništa; on je jo ječao, kad sam ja odlazio, zgrčen u jednom uglu kupatila; nije počivao u krilu debele devojke! Zašto bih ja tu učinio? I ja nisam gurnuo fakira kroz prozor. Mora da se sam bacio, da se izbriše sa ovog sveta; kao što je već bio zbrisao svoju sopstvenu liniju života. Sve što hoću, ja, to je da se vratim i Kap-de-la-Madlen, da nasledim oca i prodajem polovna kola. Ne. Neću da vidim debelu devojku. Ne bih mogao... Da se oženim takođe, da imam dvoje dece, dva televizora, dve kosačice trave. Da imam dasku od šupe na podzemnom spratu. Hoću da odem...

Ne! Nikako debela devojka. Ne mogu.

Prevela Borjanka Ludvig

ANDRE KARPANTIJE, poreklom iz Montreala, rođen ja 1947. Pripovedač i romasijer. Do sada objavio dva romana: »Aksel i Nikola sa Akselovim sećanjima« (1973) i »Orao će leteti kroz sunce« (1978), kao i zbirke novela »Ulica San-Denis« (1978) i »Hleb Ptica« (1982).

simbolimeizam

e. a. karaters

Simbolizam je puna kofa bljuvotina. Zagnjuriš u priču, bilo koju, sa gotovom teorijom u glavi (gde bi trebalo da se nalazi mozak) i zaista, izranjaš sa onim zbog čega si i krenuo u dubine, pa zar nije to divno kad se tvoja teorija pokaže kao ispravna?

Bljuvotine.

Jedan moj negdašnji profa, pobožni frojdovac, umeo je stvarno da se popali tumačeći nam »Ilijadu«. Svaka strela, svako koplje, svako duže tanko oružje – u to vreme još nisu bili izmislili metke, a verujem da nisu baš ni pračke upotrebljavali i zato je svo oružje bilo dugačko i tanko – bilo koje dugačko, tanko oružje imalo je toliko falusan oblik da on jednostavno nije više mogao da se uzdrži. Da ste ga samo čuli kako priča; kad su se pećinski ljudi gadali kamenicama, to mora da je bilo pre nego što su izmislili seks. Da se čovek lepo upita: odakle onda mi dodosmo, nije li tako?

Postoji jedna scena u »Ilijadi« kad Eneja doživljava oluju na moru i jedva nekako uspeva da uđe u Kartaginsku luku. Mirno je u luci dok Enej ulazi pored dugačkog kamenog gata. Dolazite u iskušenje da se izjasnite kako je mala korist od takve luke koja nije mirna i da je najbolji način da se napravi mirna luka – podizanje dugačkog gata; pa ipak, ne trudite se uzalud. Zato, jer oluja predstavlja seksualno uzbuđenje, kapirate, a ako ne delite ovo mišljenje, vaš seksualni nagon je potisnut; dugački gat, pored kojeg lađa ulazi u luku je – pa, znate već šta; a sama luka jeste mir zadovoljenog muškarca posle kojeg dolazi mir najveštije žene.

Imala sam još jednog profu istog shvatanja, ali ovaj je bio malčice moderniji. Umesto da čita o dogodovštinama Trojanaca, on je gledao »Odiseju u svemiru 2001«. Zapanjujuće falusan film ta »2001«, govorio je. Svi oni svemirski brodovi.

Htela sam da mu otkrivam principe aerodinamike, ali digoh ruke. Bila je to za mene »neprijateljska teorija«, a i ne bi priličilo jednoj gospodi da se upliće u takve stvari. Nije ni profit donosilo, uostalom.

Međutim, desila se čudesna stvar sa mojom poslednjom pričom. Na početku ovo da kažem, bila je to jedna glupa pričica koju sam morala da napišem za jednog ortaka koji je lansirao na tržište mornarički časopis i koji je bio u frci za jednom pričom do kraja meseca. Dao mi je jednu istinitu priču isečenu iz nekog drugog magazina da bi me usmerila na pravi put. On ne obožava beskorisne tokove radnje u mojim pričama.

Istinita priča je bila toliko srceparajuća da se čoveku smučilo. Mladenci koji upravo počinju svoj medeni mesec, uplovljavaju u zaliv ispunjen drugim jahtama i tu bacaju sidro. Počinju da se spuštaju u čamac da bi odveslali sa sidrišta do obale. Nevesti iz džepa ispada novčanik i pada u prljavu vodu. U njemu je sva ušteđevina spremljena za krstarenje na medenom mesecu. Gnjurac koga su pozvali u tu svrhu, ne uspeva da pronađe novčanik jer je voda prljava i mutna. Krstarenje na medenom mesecu – čorak. Mladenci moraju da se vrata kući.

(Zašto moraju da se vrata kući, nije jasno. Uobičajena praksa pri iznajmljivanju jahte je da se plati unapred. Preostali put košta samo za namirnice, a fala Bogu, riblje glave i pirinač nedelju dana, bolje i to nego: diži ruke pa idi doma. Isto tako, odakle im pare da plate gnjurca? Nema veze. Situacija? Užasna.)

Dobri Samarićanin sa susedne lađe dobija sjajnu ideju. Veslače do svih ostalih lađa, ispričaće im priču i prihvatiće novčanu pomoć. Uspeh. Svi daju novac, sem starog tvrđice, vlasnika najveće i naskuplje jahte, koji sluti prevaru. Mladenci preplavljeni dolarskim čekovima. Medeni mesec spašen.

Sad ja vas da pitam nešto. Sve je ovo dobro za realni život, ali pisati priču o tome? Ovako srceparajuću? I sa svim onim rupama? Možda su tokovi radnje u mojim pričama loši, pa ipak, bar su mnogo povezani od ovakvih stvari.

Jedino što nisam mogla da smislim neku drukčiju radnju, posebno zbog toga što bi nova priča morala da bude u fazonu originala, pošto je moj ortak baš to tražio i u tom času bio moj glavni i odgovorni urednik, a njegova demarkaciona linija se već nazirala na horizontu. I tako, ja pokazah nekim prijateljima isečak pun životne istine, njima se malo smučilo i napokon, dadoše mi nekoliko ideja.

»Ne mora to da budu mladenci na medenom mesecu, tupa-džiko«, reče jedan frend. »Nek' budu samo muško i žensko. Nije potrebno ni da su venčani.«

Nije mi to palo na pamet. Otvoreni vidici. Buljila sam začuđeno u njih kad u moje snove upade drugi frend. »Nije, bre, potrebno da im ispada novčanik preko palube. Može da bude nešto drugo. Njena burma npr. i niko neće verovati da su venčani.«